

Community opbouwen

Het fundament

Community opbouwen: het fundament

Wat fijn dat je het teamgesprek leidt over het fundament bij Community opbouwen! We adviseren je - als je dat nog niet gedaan hebt - eerst te kijken hoe de leermodules en lesprogramma's precies zijn opgebouwd. Je kunt hiervoor een video bekijken of de beschrijving lezen. Je vindt deze informatie op de website lerenpionieren.nl. Er is daar ook nog ander materiaal te vinden. De handleiding die je nu voor je hebt, loodst je door het basisprogramma. De teksten bij de werkvormen zijn geschreven alsof jij al in gesprek bent met je team, want jullie doorlopen samen dit programma.

Kies op basis van de informatie in deze handleiding per onderdeel de werkvorm die het beste bij jullie past, in totaal dus vier. Maak deze keuze van tevoren en niet pas tijdens de bijeenkomst. Download daarna de powerpoint. Haal werkvormen die jullie niet gebruiken uit de presentatie en voeg eventueel toe wat je zelf wilt aanvullen. Bij sommige werkvormen moet vooraf meer materiaal verzameld worden, naast de powerpoint. Dit is aangegeven in deze handleiding. Dan kunnen jullie aan de slag.

Wij wensen jullie veel plezier en inspiratie toe!

Team ondersteuning proefplekken

Bij de cover: Als beeld voor de proefplek maken we gebruik van een windbuggy die een weg aflegt: de pioniersreis. Community opbouwen is een van de aandachtsgebieden tijdens die reis.

Community opbouwen - het fundament

Overzicht van het basisprogramma

Programmaonderdeel	Tijdpad	Titel	
	Oriëntatie 1	0-20 minuten	Eerste gedachten bij community opbouwen
	Oriëntatie 2	0-20 minuten	Ervaringen delen met onderdeel van een groep zijn
	Kompas 1	20-40 minuten	Lectio divina rond een wens en een mens van vrede
	Kompas 2	20-40 minuten	Bidden voor een huis van vrede
	Reisgids 1	40-70 minuten	Vrede en verbinding in onze kerngroep
	Reisgids 2	40-70 minuten	Vijf randvoorwaarden voor community
	Route 1	70-90 minuten	Meer vrede en verbinding in onze community
	Route 2	70-90 minuten	Aan de slag met een van de vijf randvoorwaarden

Tips

- Houd de tijd in de gaten: zo kort als mogelijk, maar voel ook aan wat nodig is.
- Wees steeds gericht op jullie eigen praktijk - hoe is wat je in dit programma leert en doet relevant voor jullie situatie?
- Maak actiepunten en vervolgspraken steeds zo concreet mogelijk.

Oriëntatie

Oriëntatie 1 - Eerste gedachten bij community opbouwen

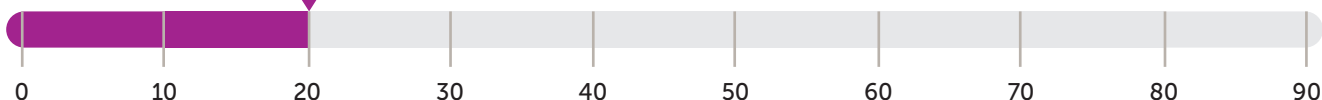
Doel van de werkvorm

Aan de hand van een video waarin vertegenwoordigers van andere proefplekken iets vertellen over hun gedachten en ervaringen rond 'community opbouwen' reflecteren we op onze eigen praktijk.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- een apparaat om de oriëntatievideo af te spelen
- eventueel een beamer en een geluidsbox (afhankelijk van de groepsgrootte)
- eventueel een groot vel papier met stiften om antwoorden op te schrijven

Beschrijving van de werkvorm

Video 0-6 minuten

We bekijken een korte video. Daarin maken we kennis met vertegenwoordigers van een aantal proefplekken. We horen iets over hun gedachten en ervaringen met betrekking tot community opbouwen. Eventueel maken we aantekeningen van wat ons daarin opvalt.

Bespreking 7-20 minuten

1. Wat is het meest blijven hangen na het kijken van de video en wat roept dat op?
2. Community opbouwen (b)lijkt nog niet zo eenvoudig te zijn. Wat voor knelpunten hebben we gehoord voor community? En wat zijn onze eigen gedachten en ervaringen?
3. Hebben we dingen gehoord die helpen om mensen meer met elkaar te verbinden? Wat is daarvan bruikbaar voor onze eigen proefplek of welke andere ideeën levert dit op voor onze praktijk?
4. Hebben we iets gemist in de video? Zo ja, wat, en waarom?

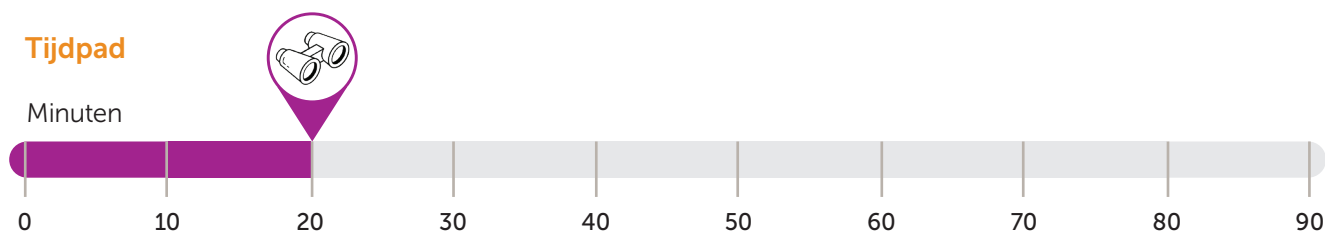
Oriëntatie 2

Ervaringen delen met onderdeel van een groep zijn

Doel van de werkvorm

We reflecteren op een video waarin vertegenwoordigers van andere proefplekken iets vertellen over hun gedachten en ervaringen rond 'community opbouwen'. Bij de bespreking ligt de focus op onze eigen ervaringen met onderdeel zijn of worden van een groep.

Tijdpad

Benodigheden

- een apparaat om de oriëntatievideo af te spelen
- eventueel een beamer en een geluidsbox (afhankelijk van de groepsgrootte)
- eventueel een groot vel papier met stiften om antwoorden op te schrijven

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

In deze werkvorm ligt de focus op onze eigen ervaringen met onderdeel zijn of worden van een groep, community of gemeenschap. Mede aan de hand van de video bespreken we wat bijdraagt aan het ontstaan van gemeenschapsgevoel en je onderdeel voelen van een groep.

Video 1-7 minuten

We bekijken een korte video. Daarin maken we kennis met vertegenwoordigers van een aantal proefplekken. We horen iets over hun gedachten en ervaringen met betrekking tot community opbouwen. Eventueel maken we aantekeningen van wat ons daarin opvalt.

Bespreking 7-20 minuten

1. We delen verhalen over eigen ervaringen waarbij we onszelf (geen) onderdeel voelden van een groep. Wat maakte dat we het gevoel hadden er (niet) bij te horen?
2. Zien we elementen van onze eigen verhalen terug in de video? Zo ja, welke? We bespreken een aantal van deze elementen en betrekken die op onze eigen missionaire praktijk.
3. Hebben we door de video nieuwe, voor ons bruikbare ideeën opgedaan? Zo ja, welke, en hoe kunnen we die gebruiken?
4. Hebben we iets gemist in de video? Zo ja, wat, en waarom?

Kompas

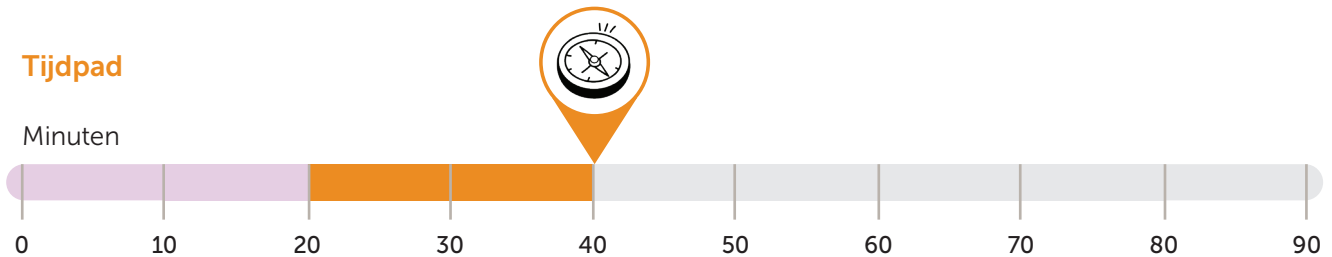
Kompas 1

Lectio divina rond een wens en een mens van vrede

Doel van de werkvorm

We oefenen met een 'spiritueel kompas' om koers te kiezen. In deze werkvorm doen we dit met een vorm van 'biddend bijbellezen' (lectio divina).

Tijdpad

Benodigheden

- bijbels (of een andere vorm van tekst delen) met een vertaling naar voorkeur

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Een inclusieve community opbouwen is een geestelijk proces. We worden daarom uitgenodigd te luisteren naar de stem van God in relatie tot het opbouwen van onze community. We oefenen met een 'spiritueel kompas' om koers te kiezen.

Inleiding 1-20 minuten

We doen een 'biddende bijbellezing' of lectio divina rond een wens en een mens van vrede. We lezen en overwegen biddend het bijbelverhaal uit Lucas 10:1-9. We doen dit aan de hand van de in het kader beschreven stappen. Tijdens het lezen denken we ook al aan onze eigen community in opbouw of aan ons verlangen om mensen met elkaar te gaan verbinden.

Wat is lectio divina of biddend bijbellezen?

Lectio divina, letterlijk 'goddelijke lezing', is een vorm van bijbellezen zoals die in kloosters is ontwikkeld. Met *lectio divina* kun je de Bijbel biddend lezen. Het is een oude traditie met wortels tot in de vroege kerk. Het is een meditatieve manier van lezen, in rust en stilte. Bij het lezen van de Bijbel gaat het er niet om of je precies snapt wat er bedoeld wordt. Het gaat even niet om je verstand, maar - meer intuïtief - om je hart. Er zijn vier stappen: lezen, mediteren, bidden en rusten.

1. Lezen (lectio)

Verkenning van de tekst: iemand uit de groep leest de tekst hardop.

Vervolgens leest iedereen de tekst nog eens voor zichzelf in stilte.

Bij welk woord, welke zin of uitdrukking blijf je haken, of wat valt je op?

Deel dit kort met elkaar. Je gaat er niet met elkaar over in gesprek of discussie.

2. Mediteren (meditatio)

Een ander leest de tekst voor de tweede keer hardop.

In stilte stel je jezelf de vraag: 'Wat zegt God mij, hier en nu, door deze woorden?'

Neem daarvoor een paar minuten de tijd en schrijf het op.

Dan mag je (dit is geen verplichting!) vertellen wat je denkt dat God jou door deze tekst zegt. 'Ik denk dat God mij vandaag zegt: ...'

3. Bidden (oratio)

Iemand leest de tekst voor een derde keer hardop voor.

In stilte bedenk je: 'Wat is mijn antwoord op wat God mij gezegd heeft?'

Neem een paar minuten de tijd om je antwoord aan God te verwoorden in de vorm van een gebed:

'Heer Jezus, ...'

Iedereen krijgt de gelegenheid zijn/haar gebed te bidden (dit mag ook in stilte).

Aan het einde van ieder hardop uitgesproken gebed antwoordt iedereen met 'Amen'.

Sluit af met gebed voor jullie community en bid vervolgens het Onze Vader.

4. Rusten (contemplatio)

Je bent stil in Gods aanwezigheid. Misschien krijg je een inzicht. Dat kun je niet organiseren, maar het kan je overkomen, als uitkomst van de weg die je bent gegaan in het lezen van de tekst. En dat mag je meenemen op de weg die je gaat.

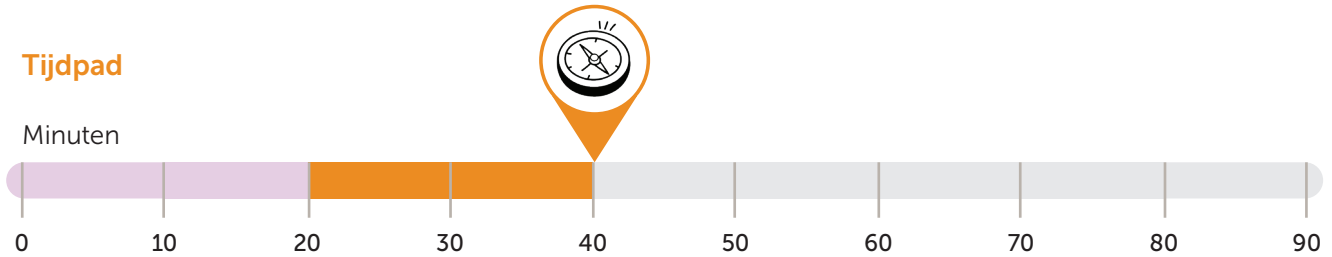

Kompas 2 - Bidden voor een huis van vrede

Doel van de werkvorm

We oefenen met een 'spiritueel kompas' om koers te kiezen. In deze werkvorm doen we dat door het formuleren van een gebed voor ons eigen 'huis van vrede'.

Tijdpad

Benodigheden

- bijbels in een vertaling naar voorkeur
- pen en papier voor alle deelnemers, om gebedsintenties op te schrijven

Beschrijving van de werkvorm

Toewijding **0-1 minuten**

We lezen samen Lucas 10:5-7 over een 'huis van vrede'. Na het lezen van de tekst bedenkt iedereen in stilte: wat is mijn verlangen en gebed voor de opbouw van ons 'huis van vrede' (een plek waar mensen steeds meer in liefde betrokken raken op elkaar)?

Opdracht en bespreking **1-20 minuten**

1. Ieder schrijft het eigen verlangen op in de vorm van een kort gebed (één of twee zinnen).
2. We lezen om de beurt onze eigen gebedsintenties voor.
3. Klinkt er in onze gebedsintenties een gedeeld verlangen door? Zo ja, welk?

Reisgids

Reisgids 1 - Vrede en verbinding in onze kerngroep

Doel van de werkvorm

Door het bekijken van een video en aan de hand van een werkvorm leggen we een fundament voor de (verdere) opbouw van onze eigen community.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- een apparaat om de reisgidsvideo af te spelen
- eventueel een beamer en een geluidsbox (afhankelijk van de groepsgrootte)
- een groot vel papier met stiften om gedeelde gedachten op te schrijven
- eventueel de tekst van de video (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Community zijn of worden, hoe doen we dat in ons team? Dat is namelijk waar het begint en waar we al iets kunnen laten zien van wat we bedoelen met community. De 'community van deelnemers' vloeit voort uit het 'team als community'. Het is goed om dit in gedachten te houden. Bij deze werkvorm denken we dus vooral na over ons team en de meest betrokken mensen daaromheen; de kerngroep.

Video 1-7 minuten

We bekijken samen een video waarin de basistheorie over community opbouwen wordt geïntroduceerd. Tijdens het kijken kunnen we opschrijven wat we belangrijk vinden om vast te houden. In het document 'Overige bijlagen' op de website staat de hele tekst van de video.

Bespreking 7-30 minuten

1. Wat vinden we - denkend aan onze eigen kerngroep - van deze uitspraak die in de video wordt gedaan: *Gods nieuwe wereld is een wereld van verzoening en vrede. In jullie gemeenschap wordt daarvan hopelijk iets zichtbaar, als 'huis van vrede'. Als een proefplek waar mensen - met vallen en opstaan - iets kunnen 'proeven' van hoe het samenleven in Gods wereld bedoeld is.*
2. Wat is in onze kerngroep (team + meest betrokkenen) 'de bron' of het belangrijkste verbindende element waar mensen op zijn aangehaakt en waarop ook anderen kunnen aanhaken?
3. Wat vraagt bij ons vooral aandacht als het gaat om community opbouwen?

De belangrijkste conclusies uit het gesprek schrijven we op en nemen we mee naar 'Route', het volgende programmaonderdeel.

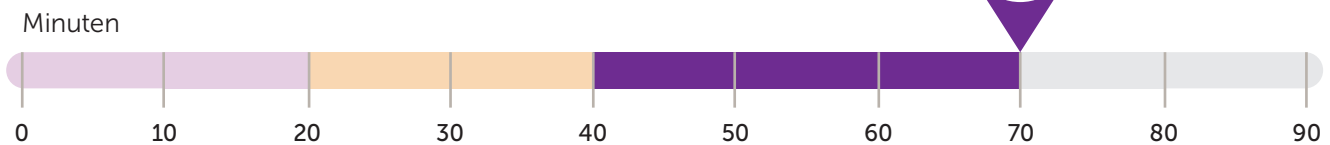
Reisgids 2 - Vijf randvoorwaarden voor community

Doel van de werkvorm

Door het bekijken van een video en een stille-wanddiscussie leggen we een fundament voor de (verdere) opbouw van onze eigen community.

Tijdpad

Benodigheden

- een apparaat om de reisgidsvideo af te spelen
- eventueel een beamer en een geluidsbox (afhankelijk van de groepsgrootte)
- een groot vel papier met stiften om gedeelde gedachten op te schrijven
- plakband of tape
- pennen
- eventueel de tekst van de video (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)
- eventueel een blad met de vijf randvoorwaarden (staat ook in 'Overige bijlagen' en is opgenomen in de powerpointpresentatie)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Community zijn of worden, hoe doen we dat in ons team? Dat is namelijk waar het begint en waar we al iets kunnen laten zien van wat we bedoelen met community. De 'community van deelnemers' vloeit voort uit het 'team als community'. Het is goed om dit in gedachten te houden. Bij deze werkvorm denken we dus vooral na over ons team en de meest betrokken mensen daaromheen; de kerngroep.

Video 1-7 minuten

We bekijken samen een video waarin de basistheorie over community opbouwen wordt geïntroduceerd. Tijdens het kijken kunnen we opschrijven wat we belangrijk vinden om vast te houden. In het document 'Overige bijlagen' op de website staat de hele tekst van de video.

Opdracht en bespreking 7-30 minuten

We gaan nadenken over de vijf randvoorwaarden voor community met behulp van een 'stille-wanddiscussie'. De vijf randvoorwaarden voor community zijn: activiteiten, sfeer, interactie, meedoen en veiligheid. Hier werken ook Bijbelse waarden voor samenleven doorheen.

1. Er hangen vijf vellen aan de muur (of ze liggen op tafel), met per vel één randvoorwaarde.
2. Per randvoorwaarde schrijft ieder in stilte gedachten, ideeën en suggesties op die passen bij ons team en onze community in opbouw.
3. In stilte reageren we via de vellen ook op opmerkingen van elkaar.
4. Nog steeds in stilte lezen we wat er aan ideeën en reacties is opgeschreven.
5. We bespreken per randvoorwaarde wat opvalt en wat vooral om aandacht vraagt.

De belangrijkste conclusies uit het gesprek schrijven we op en nemen we mee naar 'Route', het volgende programmaonderdeel.

Route

Route 1 - Meer vrede en verbinding in onze kerngroep

Doel van de werkvorm

We bespreken de opbrengst van Reisgids 1 en maken afspraken om een vervolg te geven aan onze conclusies.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- aantekeningen die gemaakt zijn tijdens Reisgids 1
- een extra vel om vervolgafspraken op vast te leggen of de tool voor het bepalen van een vervolgroute (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Bij Reisgids 1 keken we - denkend aan onze kerngroep - naar (een van) deze twee dingen:

1. onze community als proefplek voor samenleven zoals het in Gods wereld bedoeld is;
2. en/of naar onze 'bron' - het belangrijkste verbindende element tussen betrokkenen.

Bespreking 1-10 minuten

Als we kijken naar onze conclusies, wat vraagt dan om aandacht en prioriteit (we kiezen één of twee dingen), en welke concrete afspraken voor vervolgstappen maken we daarover?

Borging 10-20 minuten

We maken onze vervolgafspraken zo concreet mogelijk en schrijven deze op. De tool voor het bepalen van een vervolgroute kan ons hierbij helpen.

Route 2

Aan de slag met een van de vijf randvoorwaarden

Doel van de werkvorm

We bespreken de opbrengst van Reisgids 2 en maken afspraken om een vervolg te geven aan onze conclusies.

Tijdpad

Minuten

Benodigheden

- aantekeningen die gemaakt zijn tijdens Reisgids
- een extra vel om vervolgsafspraken op vast te leggen of de tool voor het bepalen van een vervolgroute (te vinden in het document 'Overige bijlagen' op de website)

Beschrijving van de werkvorm

Inleiding 0-1 minuten

Bij Reisgids 2 deden we een 'stille-wanddiscussie' rond de vijf randvoorwaarden voor community. Per randvoorwaarde bespreken we al wat daarin het meest opviel en om aandacht vraagt.

Bespreking 1-10 minuten

Als we kijken naar onze conclusies, welke randvoorwaarde vraagt dan op dit moment het meest om aandacht en welke concrete afspraken voor vervolgstappen maken we daarover? (We beperken ons voor nu tot één of twee van de vijf randvoorwaarden.)

Borging 10-20 minuten

We maken onze vervolgsafspraken zo concreet mogelijk en schrijven deze op. De tool voor het bepalen van een vervolgroute kan ons hierbij helpen.

Ter afsluiting

Zo hebben we het basisprogramma over het fundament bij community opbouwen afgerond. Door de verschillende werkvormen zijn de verschillende aandachtspunten met betrekking tot community voor onze eigen missionaire praktijk duidelijk geworden. Nu is het tijd om aan de slag te gaan met onze vervolgspraken. We gaan (verder) bouwen aan community op een manier die past bij ons en die aansluit bij de mensen in onze omgeving.

Na het basisprogramma kunnen we ook verdiepende programma's volgen. Er is een programma ontwikkeld over het evalueren van een bestaande community als 'huis van vrede' en een programma rond de vraag wat te doen als community opbouwen niet goed lijkt te lukken. Daarnaast wordt er een verdiepend artikel geschreven over community opbouwen. En later volgt wellicht meer materiaal.

Het kan ook zijn dat we eerst een ander kernthema willen oppakken. Het totale overzicht van leermodules, lesprogramma's en andere vormen van ondersteuning voor proefplekken staat op lerenpionieren.nl.

Protestantse Kerk in Nederland in samenwerking met partners

Postbus 8504, 3503 RM Utrecht

(030) 880 18 80

info@protestantsekerk.nl

protestantsekerk.nl

lerenpionieren.nl/samenwerkingspartners

© januari 2024

